

Co provázelo vznik kostela v Senetářově?

Vzdělávací cíl: Žáci pomocí srovnání pramenů různorodé povahy (fotografické album, oficiální zápis, články v novinách) rekonstruuji okolnosti výstavby unikátního kostela v Senetářově. Cvičení podporuje dovednost žáků získávat informace z historických pramenů, kriticky je analyzovat a na jejich základě formulovat vlastní odpovědi na otázky po příčinách a okolnostech vzniku kostela.

Klíčová slova: totalitní režimy, Československo 2. pol. 20. století, umění, občanská společnost, příčiny a důsledky, sestavujeme podloženou odpověď

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIE (2 min.)

Prohlížení fotografií s pomocí lupy.

Kostel v Senetářově (okres Blansko) je zasvěcený sv. Josefu. Původním impulsem pro stavbu kostela byl slib obyvatel obce, kteří se v roce 1944 měli vystěhovat ze svých domovů za účelem zřízení střelnice Wehrmachtu. Ti slíbili, že pokud se vrátí, postaví novou kapli. Místní farář František Vavříček využil uvolnění v polovině 60. let a inicioval výstavbu kostela. Jeho architektem je Ludvík Kolek. Základní kámen byl položen v roce 1969 a vysvěcen byl kostel 11. července 1971. Významnou část kostela postavili místní obyvatelé v rámci brigád, finančně byla stavba podpořena sbírkami věřících z celé republiky. Otevření kostela se stalo hojně navštěvovanou akcí, ale také trnem v oku místních úřadů. Jde o jeden z mála kostelů, které byly nově postaveny mezi lety 1948 a 1989. Kostel je unikátní jak svou architekturou, tak výzdobou interiéru. Ludvík Kolek navrhl také podobu oltáře, lavic a dalších detailů interiéru. Křížovou cestu ztvárnil Mikuláš Medek.

2 POPIS FOTOGRAFÍ (3 min.)

Označování důležitých prvků na fotografiích a jejich popis.

Žáci označují klíčové prvky na obou fotografiích. Měli by si všimnout, že fotografie jsou součástí alba a že zachycují výstavbu budovy. Také mohou zaznamenat různé generace lidí, kteří na stavbě pracují, a vesnickou kulturní krajinu v pozadí. Z popisky mohou vyčíst datum vzniku kostela a okolnosti vzniku alba. Také mohou označit neobvyklý tvar kostela nebo kříž vztyčený na střeše.

3 FORMULOVÁNÍ HYPOTÉZY (3 min.)

Formulování hypotézy ohledně toho, čím je kostel v Senetářově výjimečný, do textového pole.

Žáci na základě předchozích kroků odhadují, v čem může spočívat výjimečnost kostela. Ve svých odpovědích se mohou držet výše zmíněných bodů: doba vzniku kostela, jeho podoba, jeho místo v paměti Senetářova. Odpovědi žáků mají charakter hypotéz, pokud některý z aspektů chybí, není nutné ho na tomto místě doplňovat.

4 KONTEXTUALIZACE FOTOGRAFÍ (7 min.)

Zkoumání pramenů v doplňkové galerii a poznamenání si nových informací.

Žáci mají k dispozici článek z Katolických novin z roku 1971, doby těsně před dokončením kostela. Článek shrnuje některé podstatné okolnosti vzniku stavby, jako je například sbírání peněz mezi věřícími, symboliku architektury kostela, dobrovolnou práci obyvatel obce. Pramen zároveň zastupuje perspektivu církve a jejích členů. Nemusí tedy nutně odrážet názory všech obyvatel Senetářova. Dvojice fotografií navazuje na obrazy z úvodu cvičení, dokumentuje konečný stav kostela a také atmosféru během jeho slavnostního svěcení z 11. července 1971. Poslední dokument pak zastupuje perspektivu vládnoucí moci. Jde o průběžnou zprávu, kterou si vyžádal Krajský výbor KSČ po vysvěcení kostela. Vyznačené pasáže doplňují nové informace o vzniku kostela a také zdůrazňují výtky, které vůči jeho výstavbě měli zástupci KSČ.

5 INTERPRETACE PŘÍBĚHU KOSTELA (10 min.)

Žáci v textových polích dokončují započaté věty na základě informací z pramenů.

První textové pole navazuje na původní hypotézu žáků o výjimečnosti kostela z kroku tři. Žáci zde mohou pracovat s větší škálou informací a odpovědět komplexněji či původní předpoklad upravit. Druhá věta se zaměřuje na dohled státu nad katolickou církví. Žáci se mají vyjádřit k tomu, jak se na stavbu kostela dívala normalizační KSČ. Při reflexi pak lze s touto otázkou spojit diskusi o tom, proč byla stavba vůbec povolena a její stavbě nebylo zabráněno. Poslední věta se vztahuje k místě kostela v lokální paměti. Žáci se zamýšlí, proč obyvatelé obce věnovali tolik úsilí výstavbě kostela. S tím lze spojit otázku po tom, jakou roli může hrát kostel v identitě obce dnes.

Další možnosti zapojení do výkladu:

- K tématu role církve v poválečné historii lze využít [dějepisný sešit Toufar](#), zpracovávající příběh kněze Josefa Toufara formou didaktického komiksu.
- Druhý příběh kostela, který se nachází v aplikaci HistoryLab, je přesun kostela ve městě Most. Cvičení [Proměny města Mostu](#) akcentuje proměnu samotného města v souvislosti s těžbou uhlí.